

Valtion televisio- ja radiorahaston käyttösuunnitelman 2025 vahvistaminen

Valtion televisio- ja radiorahasto ja valtioneuvoston toimivalta

Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998 muutoksineen, jäljempänä rahastolaki) tarkoituksena on järjestää Yleisradio Oy:n rahoitus ja valtion televisio- ja radiorahaston hoito.

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen uudistaminen toteutettiin vuoden 2013 alusta lukien. Muutokset sisältyvät valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin (475/2012) ja Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin (474/2012), jotka tulivat voimaan 1.1.2013.

Rahastolain 3 §:n mukaan rahastolle suoritetaan rahoitusta valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Pykälän mukaan vuonna 2013 määräraha on 500 miljoonaa euroa. Määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason nousua vastaavasti. Tarkistuksen perusteena on indeksi, joka muodostuu elinkustannusindeksistä, jonka painoarvo on yksi kolmasosa, sekä ansiotasoindeksistä, jonka painoarvo on kaksi kolmasosaa. Vuodelle 2025 määrärahaan ei ole tehty indeksitarkistusta (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta HE 184/2024).

Rahastolain 5 §:n mukaan rahaston varat muodostuvat valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta suoritetuista varoista, kerättävistä maksuista ja edellisiltä tilikausilta kertyneistä ylijäämistä, jotka ovat rahaston valtion keskuskirjanpidossa olevalla yhdystilillä. Lain 475/2012 siirtymäsäännöstä on muutettu lailla 348/2014 siten, että televisiomaksujen saatavien perinnästä luovuttiin ja palauttamatta olevat televisiomaksut tuloutettiin rahastoon 1.1.2015.

Rahastolain 5 §:ssä todetaan edelleen, että rahaston varoista käytetään Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen vuosittain lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Varoja voidaan käyttää myös Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:ssä tarkoitetun ennakkoarvioinnin laatimisesta aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja rahaston hallinnoimiseen. Rahaston varoja voidaan käyttää muutoinkin televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen.

Käyttösuunnitelman vahvistaminen perustuu rahastolain 5 §:n 3 momenttiin. Valtioneuvosto päättää kalenterivuositain käyttösuunnitelmassa rahaston varojen jakamisesta eri käyttötarkoituksiin. Erityisestä syystä varojen käyttösuunnitelmaa voidaan muuttaa myös kesken kalenterivuoden.

Tällä päätöksellä vahvistetaan vuotta 2025 koskeva käyttösuunnitelma.

Rahaston varojen maksu

Valtion televisio- ja radiorahastoa hoitaa Liikenne- ja viestintävirasto rahastolain 3 §:n 1 momentin nojalla. Lain 5 §:n muutetun 4 momentin mukaan rahaston varoja suoritetaan Yleisradio Oy:lle käyttösuunnitelman ja yhtiön rahoitustarpeen mukaisesti.

Rahaston tulokertymä

Valtion televisio- ja radorahastoon siirretään valtion talousarviosta rahastolain 3 §:ssä säädetty määrä. Määräraha on 593 652 000 euroa. Määrärahaan ei ole tehty indeksitarkistusta (HE 184/2024). Määräraha on sisällytetty valtion vuoden 2025 talousarvioesityksen liikenne- ja viestintäministeriön pääluokkaan momentille 31.20.60 (Siirto valtion televisio- ja radorahastoon).

Rahaston varojen käyttö

Yleisradio Oy:lle ehdotetaan tuloutettavaksi rahastolain mukaisesti 593 652 000 euroa Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseen. Määräraha on saman suuruinen kuin vuonna 2024. Yleisradio Oy:n käyttöön osoitettuun määrärahaan sisältyy arvonlisävero, jonka yhtiö maksaa rahastosta saamistaan varoista (arvonlisäverolaki 1501/1993 muutoksineen 79 ja 85 a §). Yhtiön rahoitustarvetta käsitellään tarkemmin kohdassa ehdotuksen valmistelu.

Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan 50 000 euron määrärahaa rahaston hallinnoimisen kustannusten kattamiseen. Summaan ei esitetä muutosta verrattuna edelliseen suunnitelmaan. Rahaston hallinnointiin liittyvät kulut muodostuvat rahaston kirjanpidon ja maksuliikenteen hoidosta ja muista vastaavista hallintokuluista.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan televisiotoiminnan seuraavaa teknologiasiirtymää (DVB-T2-siirtymä, eli HD-siirtymä). Liikenne- ja viestintävirasto on koordinoanut yhteistä siirtymäviestintää alusta saakka.

TV-yhtiöt ovat 24.10.2023 ilmoittaneet siirtyvänsä HD-lähetyksiin kevästä 2025 lähtien. Syksyllä 2024 kerrottiin tarkat päivämäärät: Yleisradio lopettaa SD-lähetykset 31.3.2025 ja kaupalliset kanavat 30.6.2025. Tätä edeltää 19.11.2024 antennitelevisioiden kanavapaikkamuutos, jossa HD- ja SD-kanavat vaihtavat paikkoja. Vuonna 2024 on käynnistetty uuden siirtymäaikataulun mukainen kampanjointi ensin suurelle yleisölle ja kohdentaen sen jälkeen haasteellisemmille kohderyhmille, erityisesti iäkkäille ja yksin asuville, joilta puuttuu keskimääräistä useammin valmius siirtymään. Myös muille haasteellisille kohderyhmille kuten vammaisille henkilöille, eri kieliryhmille ja muulla tavoin viestinnällistä tai teknistä tukea tarvitseville henkilöille on käynnistetty kohdennettua viestintää sekä neuvonta- ja tukipalveluja mm. paikallisjärjestöjen, kirjastojen ja hyvinvointialueiden välityksellä. Vuonna 2025 toteutetaan tiiviit, mutta intensiiviset viestintäkampanjat maalisi- ja kesäkuussa ennen Yleisradion ja kaupallisten kanavien SD-lopetuksia. Siirtymäviestintään vuodelle 2024 varatusta 645 000 eurosta arvioidaan jäävän käyttämättä 65 000 euroa. Siirtymäviestintään esitetään rahastosta varattavaksi vuonna 2025 yhteensä 445 000 euroa Liikenne- ja viestintävirastolle, jotta haasteellisiksi tunnistetuille kohderyhmille suunnattavat toimenpiteet kyetään toteuttamaan tehokkaasti siirtymäaikataulun puitteissa.

Televisiosisältöjen vastaanotto on siirtymässä yhä enemmän laajakaistaverkkojen kautta tapahtuvaksi, ja sisältöjen laajakaistavastaanoton edellytysten selvittämiseen ja kehittämiseen esitetään varattavaksi edellisen vuoden suunnitelman mukaisesti 200 000 euroa Liikenne- ja viestintävirastolle.

Liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön esitetään varattavaksi 50 000 euroa televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen mm. tutkimuksia ja selvityksiä varten. Vuoden 2024 käyttösuunnitelmassa oli varattu 100 000 euroa, josta arvioidaan jäävän käyttämättä 75 000 euroa.

Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 §:n 4 kohdassa Yleisradio Oy:n hallintoneuvostolle on säädetty tehtäväksi laatia lain 6 a §:n mukainen ennakoarviointi eräistä uusista palveluista ja toiminnoista. Lisäksi Yleisradio Oy:n hallintoneuvosto voi lain 6 b §:n mukaisesti pyytää toimintansa tueksi tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta lausunnot tai kuulla heitä suullisesti. Parlamentaarinen Yle-työryhmä on linjannut mietinnössään 12.9.2024, että hallintoneuvosto arvioisi tarpeen ulkoiselle asiantuntijaselvitykselle koskien Ylen toiminnan tehokkuutta huomioiden muutokset yhtiön rahoituksessa ja muut yhtiötä koskevat päätökset. Yleisradion käsityksen mukaan Ylen hallintoneuvosto tulee vuoden 2025 aikana teettämään tuon parlamentaarisen Yle-työryhmän esittämän ulkoisen asiantuntijaselvityksen. Asiantuntijaselvityksen kustannukset, jotka eivät ole Yleisradion omassa päätösvallassa, katettaisiin televisio- ja radorahastosta, jotta kustannus ei vähentäisi julkisen palvelun tuottamiseen tarkoitettua rahoitusta.

Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:n mukaisten ennakoarviointien valmistelupalkkioihin, hallintoneuvoston järjestämien asiantuntijakuulemisten palkkioihin sekä muiden hallintoneuvoston päättämien asiantuntijaselvityksien kustannuksiin esitetään varattavaksi 500 000 euroa, mikä on saman verran kuin vuoden 2024 käyttösuunnitelmassa.

Käyttösuunnitelmaehdotuksen mukaan rahaston loppusaldo olisi noin 4,8 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa. Saldolla varaudutaan siihen, että jatkossa rahaston varoista pystytään kattamaan erityisesti rahaston hallinnon ja mahdollisten ennakoarviointien ja asiantuntijakuulemismenettelyn kustannukset.

Yleisradio Oy:lle osoitettava määräraha katetaan määrärahasiirrolla valtion talousarviosta rahastoon. Muut käyttösuunnitelman mukaiset menot katetaan rahaston vuoden 2025 alkusaldosta (noin 6,1 miljoonaa euroa), joka koostuu aiemmista televisiomaksusuorituksista.

Yhteenveto rahaston tulojen ja menojen kehityksestä

Seuraavasta taulukosta käy ilmi valtion televisio- ja radorahaston tulo- ja menoerien kehitys vuosina 2023–2025. Televisiomaksutulot on esitetty kassaperusteisena.

Luvut 1 000 euroa	2023 Tilinpäätös	2024 Toteuma- arvio	2025 Ehdotus	2025–2024 Muutos
Alkusaldo	7 447	7 282	6 067	-1 215
Siirto valtion talousarviosta	575 802	593 652	593 652	0
Televisiomaksutulot	0	0	0	0
Yleisradio Oy:n julkinen palvelu	575 802	593 652	593 652	0
Televisiomaksujen palautukset	0	0	0	0
Liikenne- ja viestintäviraston kustannukset	23	50	50	0
DVB-T2-siirtymän viestintä	95	580	445	-135
Tv-sisältöjen laajakaistavastaanoton edellytysten selvittäminen ja kehittäminen	0	60	200	140
LVM:n käyttö	25	25	50	25
Ennakoarvioinnin ja asiantuntijakuulemismenettelyn palkkiot	21	500	500	0
Loppusaldo	7 282	6 067	4 822	-1 245

Ehdotuksen valmistelu

Ehdotus perustuu Liikenne- ja viestintäviraston liikenne- ja viestintäministeriölle 8.11.2024 toimittamaan ehdotukseen rahaston käyttösuunnitelmaksi.

Ehdotuksesta pyydettiin lausunto Yleisradio Oy:ltä. Yleisradiolla ei ollut huomautettavaa käyttösuunnitelmaehdotuksen rahamääriin, mutta ehdottaa lisäystä käyttösuunnitelmaehdotuksen perusteluosuuteen, joka koskee Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:n mukaisten ennakoarviointien valmistelupalkkioita ja asiantuntijakuulemisten palkkioita. Yleisradio ehdottaa, että näihin palkkioihin varattua määrärahaa voitaisiin käyttää myös parlamentaarisen Yle-työryhmän esittämän ja hallintoneuvoston teettämän Ylen toiminnan tehokkuuden ulkoisen asiantuntijaselvityksen kustannuksiin.

Yleisradio Oy on aiemmin toimittanut seuraavan vuoden hyväksytyn budjetin rahoitustarpeen selvittämiseksi. Tänä vuonna vuoden 2025 budjettia ei ole saatavissa.

Parlamentaarisen Yle-työryhmän linjaukset 12.9.2024 vähentävät Yleisradion käytössä olevaa vapaasti kohdennettavaa rahoitusta. Yleisradio on käynnistänyt päätösten vaatiman suunnittelun laajojen kustannussäästöjen toteuttamiseksi. Kustannussäästömahdollisuuksien tunnistamiseksi yhtiön kaikkien kuluerien välttämättömyys arvioidaan huolellisesti. Alustavat kustannussäästösuunnitelmat esitettiin tiedoksi Ylen hallintoneuvostolle 5.11.2024. Kustannussäästöjen toteuttaminen edellyttää yhteistoimintalain mukaisia muutosneuvotteluja. Yle tiedotti kustannussäästösuunnitelmista 6.11.2024 sekä esitti henkilöstölle kutsun lakisääteisiin muutosneuvotteluihin. Lopulliset päätökset mm. odotettavissa olevista henkilöstövähennyksistä tehdään muutosneuvottelujen jälkeen tammi-maaliskuussa 2025. Näiden kustannussäästötoimien päätöksentekoaikataulun takia Yleisradion hallitus tulee poikkeuksellisesti hyväksymään Ylen vuoden 2025 budjetin vasta vuoden 2025 alkupuolella, sen jälkeen kun kustannussäästöpäätökset on tehty.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto vahvistaa valtion televisio- ja radorahaston käyttösuunnitelman ajalle 1.1.–31.12.2025 liitteessä 2 olevan käyttösuunnitelmaehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

Pirjo Karttunen, ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö